

Rupel.blad

oktober 2011

natuurpunt

Rupelstreek & Aartselaar

Inhoudstafel

Tussen Schelde, Rupel en Nete...

Tussen Schelde, Rupel en Nete...	2
Zwaluwen tellen in de Rupelstreek	3
Zwaluwen in Aartselaar	5
Groene Pluim voor NP Rupelstreek	6
Stevig aan de slag in de Oude Nete-arm	7
Eikenpages in de Rupelstreek	9
De Rupelkleiroute	10
Herinnering aan Hector De Ceulaer	11
Zeehond in de Rupel thv Terhagen	11
Laatvliegers breken record in Niel	14
De bordvager	15
Behaag...Natuurlijk 2011	16
Amfibiepoelen in de Reukens	17
Cursus bomen & planten in winterkleed	18
Paddenstoelen in het Niels Broek	20
Natuur.kalender 2012 en wenskaarten	20
Natuur.kalender Rupelstreek	21
Natuur.kalender Aartselaar	24
Cursus Rivierkenner	27

De voorbije jaren kozen de gemeentebesturen van enkele Rupelgemeenten voor nieuwe logo's. Schelle werd een Dorp met vaart, Niel een Parel aan de Rupel en Boom gaat Stroomopwaarts. Overwegend verwijzingen naar het water, het water dat de laatste decennia een enorme verandering onderging en nu een enorme troef is voor onze regio.

Het Davidsfonds koos de Rupelstreek, het Vaartland en ook Aartselaar uit voor hun jaarlijkse Zomerzoektocht 2011 en dat bracht duizenden mensen uit heel Vlaanderen naar onze regio.

Deze Zomerzoektocht was voor ons een stevige stimulans om werk te maken van het plaatsen van nieuwe infoborden aan de Oude Nete-arm in Rumst, zodat de vele deelnemers aan de zoektocht, maar ook vele andere recreanten, dit mooie gebied bij de Nete, niet zomaar stoemelings voorbij zouden rijden. De info op de infoborden beperkt zich niet enkel tot het gebied zelf, maar biedt de wandelaar/natuurontdekker dankzij het Wandelnetwerk Rivierenland ook de mogelijkheid om aangrenzende natuurgebieden te ontdekken en te wandelen langs beide oevers van de Nete.

Dat onze grote rivieren een enorme troef voor onze regio zijn, blijkt ook de nieuwe Rupelfilm: De Rupel..opnieuw een natuurmonument, waaraan we de voorbije maanden hard gewerkt hebben, in samenwerking met Regionaal landschap Rivierenland, Toerisme Rupelstreek/Vaartland en de provincie Antwerpen.

Deze film is bekijkenbaar in het Nautisch bezoekerscentrum in Boom en wordt binnenkort op grote schaal verspreid naar gemeenten, scholen, bezoekerscentra en Natuurpuntafdelingen in het Rivierenland, en naar overheidsinstanties, zoals: het ANB, W&Z, en het INBO. Deze Rupelfilm is geen eindpunt, maar integendeel een aanzet tot veel meer. Op initiatief van

Regionaal landschap Rivierenland werd immers onlangs de aanzet gegeven om een gelijkaardige film met de Nete als leidraad te realiseren.

Onze grote rivieren staan het volgend voorjaar ook centraal tijdens een nieuwe cursus: Rivierkenner, opnieuw een samenwerking tussen Natuurpunt, Regionaal landschap Rivierenland en Toerisme Rupelstreek/Vaartland. Deze cursus omvat 5 lezingen en 3 uitstappen. Eén van de uitstappen is een boottocht op onze grote rivieren: Schelde, Rupel, Nete en Dijle. Je kan onze rivieren reeds vroeger ontdekken tijdens een boottocht op zondag 11 december. Op de boot zijn er momenteel nog een 20-tal plaatsen vrij. De komende maanden wil Natuurpunt nog verder werken aan de bekendmaking van de natuur in ons rivierenland tussen Schelde, Rupel en Nete.

In samenwerking met de gemeente Boom wordt gewerkt aan de inrichting van het nieuwe Ecohuis, waar Natuurpunt een ruimte ter beschikking krijgt om projecten voor te stellen. De opening van het nieuwe Ecohuis is gepland tijdens de eerste helft van december 2011.

Geniet ondertussen nog volop van de mooie natuur en landschappen tussen de Schelde, Rupel en Nete.

Erik

Leden werven leden

Bezorg Natuurpunt nieuwe leden!
Win een reis naar Spitsbergen of tal van andere fantastische prijzen.

meer informatie bij www.natuurpunt.be/ledenwervenleden - actië tot 15 januari 2012

Zwaluwen tellen in de Rupelstreek

Erik De Keersmaecker

De voorbije maanden gingen vrijwilligers van Natuurpunt voor het 16de jaar op rij, op stap langs boerderijen, paardenstallen, fabrieksgebouwen, straten en pleinen voor het tellen van bewoonde nesten van huis- en boerenzwaluwen.

In de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw was het voor elke natuurliefhebber of vogelkijker duidelijk dat de zwaluwenpopulaties in onze Vlaamse dorpen en steden rake klappen moesten incasseren. Iederéén die in die periode, ook sporadisch naar vogels keek, herinnert zich beslist rijen nesten van huiszwaluwen onder dakgoten in praktisch ieder Vlaams dorp. Vele kolonies werden één na één verlaten en achteraf bleven enkel nog lege, na enkele jaren afgebrokkelde en later enkel nog de ringvormige afdrucken van verdwenen nesten achter.

Zie een zwaluw...

Duidelijke cijfergegevens die dit vermoeden konden bevestigen, waren er niet metéén, daarom organiseerde Natuurvereniging De Wielewaal, één van de voorlopers van Natuurpunt, in 1995 en 1996, onder de naam: Zie een Zwaluw, een eerste grootschalige inventarisatie van huis- en boerenzwaluwen in het hele Vlaamse land. In praktisch ieder Vlaams dorp gingen vrijwilligers op stap om zwaluwnesten te tellen. Aan dit erg laagdrempelig project namen honderden vrijwilligers deel, zodat de resultaten ook vrij gebiedsdekkend waren.

De tellers in de Rupelstreek hadden de smaak van het zwaluwnesten tellen zo goed te pakken, dat ze ook de volgende broedseizoenen nesten bleven tellen. Deze jaarlijkse volgehouden inspanningen, over een periode van 16 jaar, levert ons nu bijzonder interessante informatie op.

Naast het louter zwaluwnesten tellen, werden in onze regio ook de eerste beschermingsprojecten opgestart. Die

Huiszwaluw foto: Raymond De Smet

acties hadden vooral te maken met de bescherming van bestaande kolonies. Een eerste actie liep reeds in 1998 aan de gebouwen van de Provinciale Technische Scholen in Boom, een gepland project om tijdens de vakantieperiode, dus in volle broedseizoen, alle ramen uit te breken en te vervangen door nieuwe ramen, werd na overleg met de directie van de school, de provincie Antwerpen en de aannemer met enkele maanden uitgesteld. Hiermee werd vermeden, dat nesten van broedende huiszwaluwen verwijderd werden tijdens de broedperiode.

Een gelijkaardige actie konden we in 2009 aan de gebouwen van de Electrabelcentrale in Schelle realiseren, ook daar werd het vervangen van de ramen enkele maanden uitgesteld, tot de zwaluwen vertrokken waren naar de overwinteringsgebieden.

Huiszwaluwen opnieuw thuis!

Een actie waarbij we de teloorgang van de huiszwaluw in een dorpskern wilden vermijden, kwam tot stand in Rumst. Jaar na jaar zagen we daar het aantal broedende huiszwaluwen in de dorpskern afnemen. In 2005 werd

in samenwerking met het gemeentebestuur de campagne: Huiszwaluwen opnieuw thuis in Rumst! opgestart.

Medewerkers van Natuurpunt brachten huis aan huis bezoeken bij de bewoners van Vissersstraat, Veerstraat, Nijverheidsstraat en het Molenveld, met het voorstel om kunstnesten te plaatsen onder hun dakgoot en er metéén een poepplankje onder te plaatsen.

Aan de huizen van bewoners, die met dit voorstel akkoord gingen, werden kunstnesten met poepplankjes onder de dakgoot gemonteerd door medewerkers van de Gemeentelijke Technische Dienst. Tussen de gemeente en de bewoner werd dan een peter of meterschapscontract opgesteld.

Regionale landschappen

De grootste stimulans om intensiever te werken aan de bescherming van onze zwaluwen kwam er na de opstart van regionale landschappen in onze regio. Zowel Regionaal landschap Rivierenland (Boom, Niel en Rumst) als Regionaal landschap Schelde/Durme (Schelle) werken actief aan dergelijke projecten, in onze regio in een bijzonder goede samenwerking met

Huiszwaluw bouwt nest foto: Erik

Natuurpunt.

Beide regionale landschappen bezitten de nodige middelen en medewerkers die deze projecten ondersteunen. Via de Landschapskranten, die huis aan huis gebust worden, kunnen ze praktisch éénieder bereiken, die interesse heeft voor de bescherming van onze zwaluwen. De Regionale landschappen stellen tevens gratis kunstnesten ter beschikking, die geplaatst kunnen worden op geschikte locaties.

Subsidies voor zwaluwen...

In de Rupelgemeenten Boom, Schelle en Rumst en ook in Aartselaar kunnen bewoners of eigenaren van gebouwen waar zwaluwen broeden een subsidie krijgen van hun gemeente. Dit subsidiereglement heeft duidelijk een positief effect. Het stimuleert om bestaande nesten of kolonies te behouden en tevens is er een stimulans voor het plaatsen van kunstnesten.

Even voorstellen: de Huiszwaluw...

In de vlucht is de huiszwaluw te herkennen aan de licht gevorkte staart, witte onderzijde en donkere bovenzijde. Hét typisch kenmerk is de witte stuit, de plaats tussen rug en staart. Deze witte stuitvlek en witte onderzijde steken schril af tegen zijn blauwzwarte lichaam. De vlucht heeft iets vlinderachtigs en kent vele glijmomenten. De eerste vogels komen begin april aan bij de broedplaatsen, het merendeel half mei. Huiszwaluwen broeden in Europa, Azië en Noord-Afrika. Het zijn echte koloniebroeders. Ze nestelen bijna altijd onder een uitstekend gedeelte aan de buitenkant van een gebouw of onder bruggen. De soort kan tamelijk eenvoudig geteld worden door de dakgoten af te speuren in straten waar zwaluwen rondvliegen. Verstoring tijdens de nestbouw is een belangrijke oorzaak voor de achteruitgang van de soort. De uitwerpselen veroorzaken enig ongemak, doch hieraan kan gemakkelijk verholpen worden door het aanbrengen van een poeplankje onder het nest.

Vaak hebben zij twee tot drie legfels en

Molenveld met inzetfoto: kunstnesten met poeplank foto: Erik

er zijn soms jongen tot eind september. Tijdens de najaarstrek slapen zij niet in rietvelden zoals boerenzwaluwen dat doen, maar wel op gebouwen of in bomen. Ze overwinteren ten zuiden van de Sahara, tot in tropisch Afrika. Belangrijk voor overwinterende zwaluwen in Afrika is de regenval in de Sahara. Regen betekent dat er in de

woestijn her en der tijdelijke waterplassen en meertjes ontstaan, waar trekkende zwaluwen kunnen rusten en voedsel zoeken.

De schatting voor Vlaanderen bedroeg in 2002 ongeveer 10.000 paartjes, in de zeventiger jaren werd de populatie nog geraamd op 38.000 paartjes.

Tijdelijk meer bij Erg Chebbi in Zuid-Marokko foto: Erik De Keersmaecker

	Inventarisatie huiszwaluwen 1995-2011																
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Boom	48	60	53	60	73	69	62	37	28	28	40	45	46	33	32	29	33
Hemiksem	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	12	47
Niel	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rumst	16	21	19	27	23	27	20	8	5	9	16	8	10	8	11	12	22
Schelle	8	16	10	9	6	6	5	5	16	32	43	58	41	56	50	49	75
	73	97	82	96	102	102	87	50	49	69	99	111	97	97	125	102	177

Langzame comeback...

De voorbije maanden werd in de 5 Rupelgemeenten een recordaantal van 177 bewoonde nesten van huiszwaluwen geteld. Toplocatie is de Electrabelcentrale van Schelle met 75 nesten, een andere toplocatie situeert zich eveneens langs de Schelde, met 47 nesten aan een fabrieksgebouw in Hemiksem. In het centrum van Boom wonen momenteel 22 paartjes huiszwaluw en aan de gebouwen van de Provinciale Technische Scholen 12 paartjes. In Rumst wonen de huiszwaluwen allemaal in het Molenveld, met dit jaar ook al een recordaantal van 22 nesten. Het Molenveld is dan ook terecht de zwaluwenstraat bij uitstek. In Niel, Reet en Terhagen is de huiszwaluw als broedvogel verdwenen.

Bijzonder verheugend is ook, dat huiszwaluwen blijkbaar goed reageren op ons aanbod van kunstnesten. Aan de Provinciale Technische Scholen in Boom kozen 9 paartjes voor een kunstnest en ook in Rumst wonen al 13 paartjes in zo'n kunstnest.

De komende jaren willen we in samenwerking met de Regionale landenschappen verder werken aan een groter aanbod van kunstnesten in de bestaande kolonies.

En de Boerenzwaluw...

In Vlaanderen de meest voorkomende zwaluw en makkelijk herkenbaar aan de diep gevorkte staart. Andere kenmerken zijn de metaalglanzende bovenzijde, het roestbruine voorhoofd en keel en de roomkleurige onderzijde. Boerenzwaluwen broeden in Europa, Azië en Noord-Afrika en overwinteren in Zuidelijk Afrika. Ze komen elk jaar terug naar dezelfde broedplaats.

Boerenzwaluw foto: Raymond De Smet

De eerste vogels komen reeds in maart aan, maar de hoofdmacht komt in onze streken toe in april. De voorkeur gaat uit naar een landelijke omgeving met boerderijen en stallen. koeien, varkens en paarden trekken insecten aan die bejaagd worden door de zwaluwen. Maar de boerenzwaluw kan ook tot in de rand van dorpen en steden broeden. Opdrogende plassen in de onmiddellijke omgeving van de broedplaats zijn belangrijk. De zwaluwen komen er bolletjes slijk ophalen die gemengd met speeksel, gebruikt worden bij het herstellen of bouwen van het schaalvormig nest. Boerenzwaluwen broeden het liefst binnen in stallen. In gunstige, zonnige zomers kan de boerenzwaluw tot drie legsels grootbrengen, gewoonlijk zijn het er twee.

De najaarstrek van de jonge vogels kan reeds in augustus beginnen. Op het hoogtepunt van hun trek kunnen boerenzwaluwen soms met duizenden samentroepen op geschikte slaapplekken

De problemen mbt de boerenzwaluw zijn erg complex. Er zijn de veranderingen bij ons op het platteland, zoals

de drastische daling van het voedselaanbod en van de nestmogelijkheden. Toenemende druk voor het onderhoud van de stalhygiëne en het afsluiten van de stallen kunnen een probleem vormen voor het broedsucces van de zwaluwen, ook al leert de ervaring ons dat veruit de meeste landbouwers positief staan tegenover de komst van hun zomergasten. Maar ook tijdens de trek en in de overwinteringsgebieden gaat het de zwaluwen niet voor de wind. Zo sterven vele vogels door vergiftiging, jacht en uitputting

De aantallen in Vlaanderen zijn sterk gedaald: van meer dan 100.000 paartjes in 1975 tot ongeveer 25.000 paartjes in 2002.

2011, toch een "topjaar" voor de boerenzwaluw

Dit jaar werden 83 bewoonde nesten van de boerenzwaluw geteld in de 5 Rupelgemeenten. Een opmerkelijke stijging tegenover de vorige jaren. Het hoogste aantal nesten, werd dit jaar in Reet geteld, daar komt de boerenzwaluw nog vrij verspreid in het landelijk gebied voor. Het hoogste aantal nesten

Zwaluwen in Aartselaar

Luk Smets

Ook in Aartselaar was 2011 een goed jaar voor de boerenzwaluw. We fietsten dit jaar twee maal, einde mei en begin juli, langs de boerderijen. We vonden in totaal 46 gebruikte nesten. Op zichzelf is dat goed nieuws, maar daar we dit jaar twee inspectietochten deden, hebben we uiteraard meer kans gehad nesten te vinden. Nesten waarin een tweede broedsel was, werden niet dubbel geteld, het gaat dus steeds om afzonderlijk gebruikte nesten.

Zeer positief is, dat in één der boerderijen een kunstnest bezet was, dat in een vrij zwaluwonvriendelijke stal werd opgehangen. Op deze boerderij was een zwaluwrijke, maar bouwvallige stal vorig jaar afgebroken. De modernere stal heeft te gladde muren. We gaven de landbouwer toen twee kunstnesten, die hij heel getrouw heeft opgehangen. Daardoor kon alvast één paartje zwaluwen hier nestelen. De landbouwer is bereid nog meer nesten op te hangen, zodat we hopen dat deze modernere stal ook voldoende zwaluwen zal kunnen herbergen.

Ook maakten we van de gelegenheid gebruik om samen met de landbouwers de subsidieaanvragen in te vullen. Onze gemeente ondersteunt immers eigenaars die zwaluwpopulaties stimuleren.

Het subsidiereglement vind je op onze website: www.natuuraartselaar.be

werd in een boerderij aan de Keelhoevestraat geteld.

Schelle staat op plaats 2, met 26 bewoonde nesten. Opmerkelijk is dat de boerenzwaluw daar ook paardenstallen ontdekt heeft, die verspreid in het landschap staan, mogelijk vormen die stallen op termijn een alternatief voor het verdwijnen van de oude, lage koeienstallen. In Rumst werden 17

nesten geteld en in Boom 8 nesten, een kolonie met 7 nesten in de paardenstallen aan de Kleine Steylen en één nest in een nieuwe locatie aan de Dirkputstraat.

In Niel heeft de boerenzwaluw gekozen voor een alternatieve locatie, geen boerderij, maar een garage in de Schuttershofstraat, waar ze gekoesterd worden door de bewoonster.

In Hemiksem houdt de boerenzwaluw eveneens stand, op één locatie aan de Varenstraat.

Tenslotte dank aan de zwaluwtellers in 2011: Peter Hofman in Hemiksem, Ludwig Laureyssens in Reet en Rumst en Erik De Keersmaecker in Boom, Niel en Schelle.

inventarisatie boerenzwaluwen 1995-2011																	
	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Boom															5	7	8
Hemiksem	3	3	3	7	4	4	0	0	0	0	0	4	3	2	2	1	1
Niel															1	2	2
Reet	20	17	16	17	20	23	20	25	19	23	24	18	20	15	16	20	29
Rumst	5	10	8	8	6	6	4	4	5	13	11	12	11	13	11	14	17
Schelle	28	34	43	43	42	37	25	23	26	33	35	22	22	19	19	25	26
	56	64	70	75	72	70	49	52	50	69	70	56	56	49	54	69	83

Groene Pluim voor vrijwilligers Natuurpunt Rupelstreek

Uitreiking Groene Pluimen in Klein-Willebroek
foto's: Walter Decoene en Mia Goelen

Jaarlijks reikt Groen Plus onderscheidingen uit aan mensen, verenigingen en bedrijven die zich verdienstelijk maken op sociaal, ecologisch, educatief en cultureel vlak. Groen Plus zijn de senioren van de politieke partij Groen!

Enkele maanden vooraf kregen we een tip dat dit jaar ook de vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek voor hun inzet voor het behoud en de versterking van de natuur een Groene Pluim zouden krijgen.

Als voorsmaakje kwam de fietskaravaan van Groen Plus op zaterdag 6 augustus op bezoek in het Niels Broek. Daar konden ze kennis maken met enkele van onze natuurprojecten.

En werden ze metéén verwend met een glaasje rode of witte wijn uit de

Wereldwinkel.

Jos, Marina, Adrie, Jos, Irma en Erik zorgden voor de ontvangst. Vooraf had de fietskaravaan ook al de mooie sier- en groententuin van Francis aan de Steenwinkelstraat in Schelle bezocht.

Zondag 7 augustus waren we dan present in Klein-Willebroek voor "het officieel moment" met de uitreiking van de Groene Pluimen voor

de vrijwilligers van Natuurpunt Rupelstreek. Het was bijzonder tof, dat we

daar met een grote groep Natuurpuntvrijwilligers uit de Rupelstreek en Aartselaar aanwezig waren.

Groene Pluimen waren er eveneens voor de vrijwilligers van Natuurpunt Klein-Brabant, Pegode vzw (De Ekker) en de vzw Finado uit Wintam. De dag ervoor werden eveneens Groene Pluimen uitgereikt aan Hugo Lejon en Eddy Stuer. Beiden strijders van het eerste uur voor een nieuwe en betere toekomst voor de Rupelstreek.

Enkele maanden geleden ontving Natuurpunt Rupelstreek eveneens een Oorkonde van de gemeente Schelle, dit naar aanleiding van het Europees Jaar van de Vrijwilliger.

Groen Plus in het Niels Broek
foto: Walter Decoene

Natuurpunt stevig aan de slag in de Oude Nete-arm

Erik De Keersmaecker

De geschiedenis van het natuurgebied Oude Nete-arm in Rumst viel eertijds samen met de aanleg van de E19, de superautostrade tussen Antwerpen en Brussel. De loop van de Nete werd toen deels verlegd en metéén kwam een deel van het Battenbroek aan de kant van Rumst te liggen. Na de werken kon de natuur zelf bepalen hoe ze de Oude Nete-arm zou inrichten. Het resultaat is een bijzonder gevarieerd landschap. Waar eens een rivier liep, is nu een moeras, omringd door beemden en wilgenstruweel. Sinds 1994 worden de percelen ten westen van de E19, die eigendom zijn van de gemeente Rumst en W&Z, afdeling Zeeschelde, beheerd door Natuurpunt.

In het deel, ten oosten van de E19, bevindt er zich ook nog een oude Nete-meander, die eveneens eigendom is van W&Z, afdeling Zeeschelde en vlakbij

Plaatsen nieuwe infoborden door Adrie en Ludwig foto: Erik

de Mechelse steenweg zijn er ook nog enkele soortenrijke graslanden, waar onder meer echte koekoeksbloem en knolsteenbreek groeien. Deze percelen zijn eigendom van enkele privépersonen. Eén van deze percelen kon Natuurpunt eind 2004 aankopen. Sinds 1994 werken vrijwilligers van Natuurpunt dus aan het natuurbeheer in de Oude Nete-arm. Eén van de belangrijkste doelstellingen van dat natuurbeheer, is het regelmatig onderhoud van het wandelpad door het gebied. Een andere doelstelling is het jaarlijks maaibeheer van een nat weilandje, vlakbij de dorpskern van Rumst. In dit weilandje, een oude vloeibeemd van de Nete, vind je nog planten die in het moderne boerenland verdreven werden naar wegbermen en grachtkanten. Het is er tevens een echt paradijs voor kikkers, padden en veldmuizen.

Nieuwe Natuurpunt infoborden

Aan de verschillende ingangen van het natuurgebied: de Kerkstraat, de Kapellenlei, de Netedijk en de

oude vloeibeemd werden de voorbije maanden nieuwe infoborden geplaatst door vrijwilligers van Natuurpunt. Het wandelpad in en rond de Oude Nete-arm werd gemarkeerd met de typische Natuurpuntwegwijzers en tegen een steile helling naar de oude stortplaats werd een trap met oude treinbiels gebouwd. Voor al deze karweien, konden

Bouwen trap tegen helling door Stan, Adrie, Jos en Marina foto: Erik

Montage nieuwe wandelbrug door Jos, Adrie, Stan en Ludwig foto: Erik

we rekenen op de medewerking van Adrie, Stan, Jos, Marina en Ludwig.

Op deze nieuwe infoborden krijgt de wandelaar/ster info over de natuur in de Oude Nete-arm, men kan er kiezen voor een korte wandeling van 3 km door de Oude Nete-arm. Dankzij het Wandelnetwerk Rivierenland en de wandelbruggen over de Nete kan men kiezen voor een langere wandeling van 5,6 km door de Nete-arm en langs beide oevers van de Nete of voor een 8,5 km lange wandeling door de Oude Nete-arm richting Lazernij, naar de mooie Lazaruskapel en de vogelkijkhut van Natuurpunt aan AWW Eekhoven. Tijdens de wintermaanden is een bezoek aan de vogelkijkhut een echte aanrader. Op het spaarbekken zijn dan talrijke watervogels te bekijken: en met wat geluk kan je er ook de wondermooie brilduikers bewonderen.

Nieuwe wandelbruggen

De voorbije maand werden eveneens de beide wandelbruggen in de Oude Nete-arm vernieuwd. Het houten onderstel werd vervangen en de metalen roosters werden hergebruikt. Dankzij

de prima voorbereiding van Ludwig en de medewerking van Adrie, Jos en Stan verliep dit allemaal erg vlot.

De aankoop van het hout (met FSC-attest) voor de wandelbruggen, werd gefinancierd door de gemeente Rumst, waarvoor onze dank!

Scouts Rumst aan het werk in de Oude Nete-arm

Tijdens de week van 12 september werd de oude vloei-beemd gemaaid door vrijwilligers van Natuurpunt. Zondag 18 september werd het maaisel verzameld en afgevoerd, daarvoor konden we dit jaar rekenen op de enthousiaste medewerking van de Scouts Rumst. Ongeveer 30 scouts waren op de afspraak, na ruim anderhalf uur was al het maaisel afgevoerd in een grote afvalcontainer, die door de gemeente Rumst ter beschikking werd gesteld. Een knappe prestatie van de Rumstse scouts!

Scouts Rumst aan het werk in de Oude Nete-arm foto's Erik

Eikenpages in de Rupelstreek

Bart De Keersmaecker

Al sinds mijn kindertijd ben ik naast vogels, ook enorm gefascineerd door de vele kleurrijke vlinders. Al vlug begon ik met het noteren van de algemene soorten dagvlinders in ons tuintje. Eén van de algemeenste van toen de Kleine Vos, is nu spijtig genoeg een echte zeldzaamheid geworden. Ook kweekten we bijna elk jaar enkele rupsen op tot vlinders van de prachtige Koninginnepage.

Na al die jaren vogelen en vlinderen in de Rupelstreek en ver daarbuiten, dacht ik een goed beeld te hebben van de dagvlindersoorten in onze streek. Tot andere vogel- en vlinderkijkers uit het nabijgelegen Klein-Brabant me vertelden over het voorkomen van Eikenpages in de loofbossen in hun streek. Die had ik nog nooit gezien. Blijkbaar kwam dat vooral omdat deze vlinder normaal nooit tuinen of bloemen bezoekt. Om ze waar te nemen moet je tijdens mooie zomerdagen van juni tot augustus intensief eikenkruinen gaan afspeuren. Dat had ik natuurlijk nog nooit gedaan. Wat verklaarde waarom ik ze nooit opmerkte tijdens mijn tochtjes. In augustus 2010 waagde ik een eerste poging om deze mysterieuze vlindertjes te vinden. Na intensief een groep eiken af te speuren in de Biezenweiden in Willebroek kon ik eindelijk 6 exemplaren bewonderen. Ze fladderden echter constant hoog in de kruinen rond en lieten zich niet echt goed bekijken.

Dit jaar besloot ik om te onderzoeken of ze ook in de Rupelstreek voorkwamen. Op 27 juni was het een erg warme windstille zomerse avond, ideaal vlinderweer dus. Ik besloot de eikenbossen van Schelle en Hemiksem te verkennen. Eerst bezocht ik het Kerkenbos, of wat overgebleven is van het eertijds grote Stekskesbos, nabij de kleiputten van Schelle. Hier zag ik al gauw enkele Eikenpages driftig rondfladderen. Enkele bomen verder weer 3 anderen, in totaal kon ik minstens 11 vlinders waarnemen. Dan naar het Cleydaelbos in Aartselaar op de grens met Hemiksem en Schelle. Hier vond ik 6 vlinders op 2 locaties. Aan het Kerkeneindebos achter het zwembad van Hemiksem vond ik 3 vlinders. Langs de Maaienlei te Schelle bleef ik wat staan bij enkele oude knoteiken. En ook daar metéén bingo !!! Ook hier 3 beestjes. En ook langs

de Laardijk weer 5 vlinders. Een dag later zag ik nog eens 3 vlinders in vrij jonge zomereiken langs de oude spoorweg tussen de Tolhuisstraat en Kapelstraat in Schelle. En dit op slechts 100 meter van mijn huis !!!

En al die jaren daarvoor nooit eerder gezien, echt straf!

We kunnen dus aannemen dat de Eikenpage een algemene soort is in de Rupelstreek. En ook wijd verspreid is, waarbij waarschijnlijk vrijwel elke geschikt eikenbos bewoond is. De enige reden dat deze soort nooit is waargenomen in onze streek is dan ook door zijn levenswijze hoog in de bomen. Je moet echt speciaal op zoek gaan om ze te vinden, anders blijven ze totaal onzichtbaar hoog in de kruinen.

De Eikenpage (*Favonius quercus*) is een kleine donkere dagvlinder die tot de kleine pages behoort. Ze hebben donkere bovenzweugels, bij de mannetjes hebben die een blauwpaarse schijn. Bij het vrouwtje heeft enkel de bovenkant van de voorvleugel een blauwe schijn. De ondervleugels zijn licht grijs met één witte streep. Op de onderkant zitten 2 oranje vlekjes en een korte staart. Dit laatste is een typisch kenmerk van pages.

Net als andere typische bosvlinders brengen ze het grootste deel van hun leven hoog in de bomen door. Hier leven ze hoofdzakelijk van honigdauw, een nectarachtige vloeistof die door bladluizen wordt uitgescheiden. Enkel tijdens warme zomerdagen dalen ze regelmatig af om nectar te drinken van bloeiende planten als Sporkehout. Dit is dan ook een ideale moment om ze

Foto's Eikenpages: Johan Seys

te zoeken. Hun eitjes leggen ze hoog op de eikentakken en de rupsjes eten zich vol met de verse eikenbladeren.

Zo zie je maar, dat je zelfs in de Rupelstreek en vlak achter je hoek nog voor leuke verrassingen kan komen te staan.

Piet van Akenpad wordt De Rupelkleiroute

Tijdens dit voorjaar werkten we intens samen met de gemeente Rumst, Regionaal landschap Rivierenland en Toerisme Rupelstreek/Vaartland voor een restyling van de Piet van Akenwandeling in Terhagen. Met als gevolg, een nieuwe naam: de **Rupelkleiroute**, een nieuwe wandelbrochure en nieuwe infoborden.

Vrijdag 24 juni 2011 werd de Rupelkleiroute geopend door bestendig afgevaardigde Rik Röttger, burgemeester Eddy Huyghe en schepenen van Toerisme Chris Ceuppens. Achteraf was er een dorpswandeling met een gids van de Gidsenvereniging Scheldelanders en een receptie aangeboden door de gemeente Rumst.

De Rupelkleiroute, met nu als ondertitel: In de voetsporen van Piet van Aken, bestaat voortaan uit 2 wandellussen: een dorpswandeling door Terhagen van ongeveer 3 km en een natuurwandeling van ongeveer 7 km door de natuurrijke kleiputten van Terhagen, de wijken Bosstraat en Hoek in Boom en het Provinciaal Recreatiedomein de Schorre in Boom.

Beide lussen werden volledig aangepast aan het Wandelnetwerk Rivierenland en ze starten beiden aan het nieuwe infobord aan de Wissel, thv van de oude ingangspoort van de vroegere steenbakkerij De Beuckelaer, aan de Kardinaal Cardijnstraat in Terhagen.

Opening Rupelkleiroute door bestendig afgevaardigde Rik Röttger, burgemeester Eddy Huyghe en schepenen van Toerisme Chris Ceuppens - foto Erik

Aan het traject van de natuurwandeling in de kleiputten werd het voorbije jaar intensief gewerkt door vrijwilligers van Natuurpunt, Wandelclub de Kleitrapers Terhagen, Dorpscomité Actief Terhagen, medewerkers van de Schorre en de Gemeentelijke Technische Dienst van de gemeente Rumst. De toegang van het wandelpad, aan de Nachtegaalstraat in Boom werd eveneens aangepast.

Ondertussen werd er ook een taakverdeling afgesproken voor het onderhoud van het wandelpad door de kleiputten. Vrijwilligers van Dorpscomité Actief Terhagen gaan voortaan halfjaarlijks het wandelpad maaien. Natuurpunt stelt daarvoor het nodige materiaal ter beschikking. De Routedokters van de provincie Antwerpen zorgen voor het onderhoud van

de bordjes en palen van het Wandelnetwerk. Merk je dat er een bordje verdwenen is, meld dat dan even op de website:

www.routedokter.be

Je kan de Rupelkleiroute verkennen met een mooie brochure. Deze brochure is verkrijgbaar in het gemeentehuis in Reet (Dienst Toerisme), bij Toerisme Rupelstreek/Vaartland (Sashuis Klein-Willebroek) en in de Paardenstal, het bezoekerscentrum van Natuurpunt aan de Boomsestraat in Niel. De wandelbrochure is te downloaden :

op de website van Regionaal landschap Rivierenland:

www.rtrl.be

of op de website van Toerisme Rupelstreek/Vaartland:

www.trvl.be

Een herinnering aan Hector De Ceulaer...

Op 17 mei overleed Hector De Ceulaer in het WZC de Hazelaar in Kontich. In de jaren '80 was Hector enkele jaren voorzitter van de toenmalige Wielewaal afdeling Rupelstreek. In dezelfde periode was Hector ook lid van de Reetse gemeentelijke Groenraad, waarvan de Rumstse milieuraad nu de voortzetting is. Toen reeds was hij actief betrokken bij de boom- en bosplantacties die in die periode plaatsvonden. Hij fungeerde dikwijls als gids bij initiatieven van de Reetse Gemeentelijke Groenraad. Naast natuurkenner en natuuractivist was Hector diep in zijn hart ook een heemkundige. Daarvan getuigt het boek dat hij schreef ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de Reetse Davidsfondsafdeling: 'Eer landelijk Reet vergaat... met beelden uit mijn kinderjaren'.

Achteraan in zijn boek staat een korte lijst van Reetse dialectwoorden. Zijn volgende plan was trouwens om een werk uit te brengen over het Reetse dialect...

Eertijds was Hector voor vele natuurgidsen en toenmalige Wielewaalleden een persoon, waarop je steeds kon

rekenen als je problemen had met het op naam brengen van planten, paddenstoelen, mossen, enz. Steeds wist Hector het op te lossen, met zijn uitgebreide kennis.

Na het stopzetten van Wielewaal afdeling Rupelstreek, werd Hector conservator van het natuurreservaat Fort 7 in Wilrijk. Hector was de tweede conservator van Fort 7 en volgde er Antoon Uyttendaele op. Een andere markante persoonlijkheid van weleer. Het maaiwerk in Fort 7 gebeurde toen nog met de zeis en met een beperkte, maar zeer actieve groep deed men dit zware werk onder zijn leiding. Daar wist hij de plaatselijke beheersgroep met vaardige hand en degelijke kennis te leiden. Ook de historische en vestingbouwkundige kant van het fort werden door hem bestudeerd.

In het Broek van Blaasveld was hij voorzitter van de plaatselijke VMPA-natuurgidsen. Hector trok ook regelmatig als gids naar Nationale Natuurbeschermingsdagen en Vlaamse Ardennendagen. Ook daar was hij een enthousiast verteller voor de vele deelnemers.

Kortom, Hector was een monument van de natuurbeweging, in onze regio en ver daarbuiten.

Deze korte herinnering aan Hector kwam tot stand door teksten van Julien Moens, Tuur Wuyts en Jan Nagels, waarvoor dank. De foto van Hector werd ons ter beschikking gesteld door Hugo Blockx, waarvoor eveneens dank.

Zeehond in de Rupel thv Terhagen

Serge Loverie

Met mijn vrienden ga ik geregeld vissen op de Rupel in Terhagen, ter hoogte van de oude schoorsteen die dienst heeft gedaan voor de steenbakkerijen. Toen we maandagavond 5 september aan het vissen waren op de paling, die daar veelvuldig aanwezig is, zag ik voor ons ineens een zeehond zwemmen, dat was een prachtig zicht, hij zwom rustig op een 30-tal meter voor ons uit richting Mechelen. Het tij was aan het opkomen. Hij had een grijs hoofd met kleine zwarte vlekken op. We hebben hem of haar een 3-tal minuten kunnen zien, vooraleer hij weer een duik nam en uit ons gezichtsveld verdween. Het was een prachtig aanzicht en die avond hebben we nog enkele mooie palingen gevangen ook, een avond om niet snel te vergeten.

Deze waarneming bewijst dat de waterzuivering in Brussel echt noodzakelijk was, zodat de fauna en flora in de Rupel terug kon herstellen.

Visser langs de Rupel: Serge Loverie, Ludo Van Haudt en Kurt Van Buick

Rupel. Aartjes

Hallo jongens en meisjes,

De komende maanden hebben we voor jullie weer enkele genietmomenten klaargezet, waarbij jullie weer enkele rare dingen in de natuur kunnen ontdekken.

Wat dacht je er immers van, om in Maaienhoek op zoek te gaan naar **kleine zoogdiertjes**. Dat lijkt misschien verschrikkelijk moeilijk, maar is het eigenlijk niet...

Enkele dagen vooraf plaatsen wij een 20-tal life-traps, valletjes dus met een lokaas erin, waarin we de kleine zoogdiertjes levend vangen. We hebben dan ruim de tijd om ze te bekijken en ze daarna opnieuw vrij te laten...spannend!

Anderhalf maand later gaan we opnieuw op zoek naar kleine zoogdiertjes, maar dit keer in de **braakballen van de kerkuil**. Aha, ook dat wordt spannend, want in die braakballen vinden we een beetje van alles, vele haartjes en vooral beentjes en schedeltjes...Die schedeltjes helpen ons op weg, om te weten te komen, bij welk klein diertje hij hoorde.

Tussendoor gaan we nog de potten op het vuur zetten ... het wordt immers al snel winter en dan kunnen onze tuinvogeltjes best wat hulp gebruiken. **We maken vetbollen, pindasnoeren, ...** en uiteraard neem je die voedselvoorraad mee naar huis.

Kijk dus snel naar de datums hieronder, spreek even af met je papa of mama, oma of opa, meld je deelname en schrijf de data snel in je agenda.

Woensdag 19 oktober: Jongens en meisjes gaan samen met hun ouders en/of grootouders op zoek naar kleine zoogdiertjes in Maaienhoek

Vandaag gaan we op zoek naar kleine zoogdiertjes in het natuurgebied Maaienhoek, vlakbij de Schelde in Schelle. Enkele dagen vooraf hebben we een 20-tal life-traps uitgezet. In deze life-traps vangen we kleine zoogdiertjes, die we na het bekijken opnieuw vrijlaten.

Afspraak: 13u45 parking
Laarhof (einde Kapelstraat)
Schelle

Meebrengen: goede wandel-
schoenen

Meld vooraf je deelname:
Erik 03/887.13.72

of erik.dk@skynet.be

Deelnameprijs: gratis voor
leden Natuurpunt, niet-leden
betalen 1 euro

Woensdag 30 november: Kinderen en (groot)ouders helpen de tuinvogels!

De winter komt eraan, tijd om onze tuinvogels een beetje te verwennen.

Vandaag geven we je enkele tips om van je tuin een eerste klas restaurant voor onze tuinvogels te maken. Dan kan je er zelf ook van genieten om ze te bekijken. En we gaan natuurlijk ook zelf aan de slag: we maken een pindaketting, een voedervetbol,

Praktisch: Voor deze activiteit moet je wel inschrijven. 20 kinderen vanaf 5 jaar, vergezeld door een (groot)ouder kunnen deelnemen.

Deelnameprijs: 2 euro per kind voor leden van Natuurpunt en Gezinsbond, 1 euro per volwassene. Niet-leden betalen 3 (kind) en 2 euro (volwassene).

Ter plaatse te betalen (een knabbeltje voor jezelf is hierbij inbegrepen).

Afspraak om 14 u in het Par. Centrum 't Wolffaertshof (bovenzaal), B. Van Ertbornstraat 7 te Aartselaar. Einde om 16 u.

Meer info en inschrijven: Ria Thys 03/289.73.66 of ria.thys@telenet.be

Woensdag 7 december: Jongens en meisjes pluizen samen met hun "groot"ouders braakballen in de Paardenstal

Het is ondertussen al enkele jaren geleden dat we nog eens een ouderwets braakballenpluismoment organiseerden. Zat jij op zo'n moment te wachten, dat is dit de kans van je leven. Braakballen, toegegeven, het klinkt een beetje vies... maar braakballen van kerkuilen zijn echt wel superinteressant om te weten te komen welke kleine diertjes in de omgeving van een kerkuilbroedplaats rondkruipen. Kerkuilen zijn immers de beste muizenjagers en kieskeurig zijn ze helemaal niet. Alle muizensoorten die in de omgeving van een kerkuilenbroedplaats rondkruipen lopen het risico, om in zo'n braakbal terecht te komen.

Bij het pluizen komt dat allemaal te voorschijn en dan wordt het pas spannend, want bij welke muizensoort hoort het schedeltje nu.

Afspraak: 13u45
bezoekerscentrum de
Paardenstal, Boom-
sestraat 221, Niel-
Hellegat

Einde: omstreeks
15u30

Deelnameprijs: gra-
tis voor leden Na-
tuurpunt, niet-leden
betalen 1 euro

**Meld vooraf je
deelname** even aan
Erik: 03/887.13.72 of
erik.dk@skynet.be

Laatvliegers breken record in Niel

Erik De Keersmaecker

Sinds mensenheugenis woont er een grote kolonie laatvliegers op de zolder van de Nielse parochiekerk. In augustus is de kolonie het grootst, de vleermuizenbaby's die in mei geboren werden, vliegen dan immers samen met hun vleermuizenmama's uit.

Woensdag 3 augustus werden de vleermuizen geteld tijdens het uitvliegen, dat leverde een recordaantal op van 89 uitvliegende laatvliegers. Dit zou betekenen dat er dit jaar minimaal 45 mama's zijn, die allemaal een babyvleermuis konden grootbrengen. Ongetwijfeld een gevolg van de prachtige en zomerse lentedenachten, zodat de laatvliegers volop konden jagen.

Laatvliegers vangen insecten hoofdzakelijk uit de lucht, maar pakken soms ook prooien van bladeren of van de grond. Ze vangen voornamelijk grotere soorten nachtvlinders, kevers en muggen.

De voorbije maanden werden er eveneens jagende laatvliegers waargenomen in de kleiputten van Terhagen. Dit betekent dat er ergens in de buurt van Terhagen of Boom

een tweede kolonie laatvliegers moet zitten. Waar deze kolonie precies zit, is voorlopig nog steeds een raadsel. Enkele avonden op wacht staan aan mogelijk geschikte locaties gaf "voorlopig" nog geen resultaat.

Laatvliegers kerk Lippelo

Niet enkel met de kerkuil, maar ook met vleermuizen gaan we af en toe vreemd. Zo hebben we de voorbije jaren en maanden regelmatig de werfvergaderingen, met de architect, de aannemer en de gemeente bijgewoond naar aanleiding van de restauratie van de kerk in het Klein-Brabantse Lippelo. Op de kerkzolder van Lippelo huist immers eveneens een grote kolonie laatvliegers.

Vit- en invliegopening kerk Lippelo foto: Erik

Belangrijkste aandachtspunt voor Natuurpunt tijdens de restauratiewerken is immers de goede zorg voor deze laatvliegers. De werken nemen ondertussen al 2 jaar in beslag en gedurende die periode moest de kraamkolonie afgeschermd worden van de werken aan het dak van de kerk.

Die werken werden uitgevoerd tijdens de wintermaanden en op de zolder werd een ruimte voor de laatvliegers

afgeschermd met grote zwarte plastic zeilen. Tevens werd bij de behandeling van het houtwerk gekozen voor milieuvriendelijke producten. In de nok van het dak werd tevens een soort brievenbus gemonteerd waardoor de laatvliegers de zolder veilig kunnen verlaten voor hun nachtelijke vluchten.

We waren dan ook bijzonder tevreden, toen we midden augustus konden vaststellen, dat de laatvliegers daadwerkelijk gebruik maken van deze uitvliegopening.

Na het beëindigen van de werken aan de kerk, wordt er ook nog een Natuurpuntinfobord bij de kerk geplaatst, met meer info over de laatvliegers op de kerkzolder.

Laatvliegers op kerkzolder foto: Erik

De bordvager

Gert Verschueren

Het begin van de herfst is voor velen ook het begin van het nieuwe schooljaar.

Het najaar heeft al iets van weemoed in zijn karakter. Terug stilletjes op de schoolbanken na een zomer rondstoeien in de bossen, velden en speelpleinen was voor mij slechts een versterking van dit gevoel. Ik betrapte me er die eerste schoolweken regelmatig op, dat ik tijdens de lesuren naar buiten zat te staren en mijn hele vakantie langs de andere kant van het raam voorbij zag glijden.

In het eerste jaar van mijn humaniora was ik onbegrijpelijkerwijze in de Latijnse terecht gekomen.

De onverstanebare termen vlogen ons in die eerste dagen om de oren en het kostte me de grootste moeite om hier bij te blijven. Doch toen al wist ik dat je met een portie gezond verstand en wat goede wil heel veel kan bereiken. Zo wist ik al dat, om te vermijden dat ik verder wegzonk in eindeloze dromen en verdere achterstand zou oplopen in de lesmaterie, het absoluut noodzakelijk was dat ik actief betrokken geraakte bij de gebeurtenissen in de klas. Bij de pakken blijven zitten stond niet in mijn woordenboek.

Gert dices: Studeo linguae Latinae discendae

Gert zegt: Ik leg me toe op het leren van Latijn

Tijdens een van de lessen Latijn was het echter weer zover. Eén van mijn ijverige medeleerlingen had leraar Jos tot een oneindige vervelende redevolving kunnen aanzetten en ik voelde mijn aandacht een vlucht nemen naar verre oorden. Enkele tientallen minuten (uur?) later kon ik me echter uit de greep van de onverschilligheid los rukken en kwam mijn actieplan me terug te binnen geschoten.

Mijn arm schoot in de lucht. Leraar Jos, blij met de getoonde interesse, aarzelde niet om zijn blijkbaar enige aandachtige student het woord te geven: "Ja, Gert, wat heb jij daar aan toe te voegen?"

Het is niet gemakkelijk om op zulke

algemene vragen een antwoord te geven, als je niet echt weet wat er de 10 vorige minuten aan vooraf gegaan is. Veel tijd om iets te bedenken was er echter niet. Mijn oog viel op het vol beschreven krijtbord: "Kan ik ondertussen misschien al het bord afvegen, mijnheer?"

De ogen van Jos vervaagden in uitgedoofde zwarte poelen van ontgoocheling. Uitgeblust antwoordde hij botweg: "Je mag de klas verlaten. Ga maar wat op de gang staan."

Mijn ijverige bijdrage tot klasgemeenschap werd niet in dank aanvaard en enkele seconden later stond ik als onbegrepen actievoerder eenzaam op de koer. Veel later heb ik begrepen dat leraar Jos een van de eerste milieu-activisten tegen de uitstoot van het schadelijke fijnstof was. Postuum wil ik hem dan ook mijn verontschuldigingen aanbieden voor mijn onbezonnen voorstel.

Gerte, Gerte, linguam Latinam non amavisti, sed tamen linguam Latinam studere debuisti

Gertje, Gertje, je hield niet van de Latijnse taal, maar toch moest je Latijn leren ...

Maar eigenlijk was de verwijdering uit de klas niet echt een straf voor mij. Ik was wel gemotiveerd om een degelijk schoolresultaat te halen, al was het op die leeftijd nog voornamelijk om mijn ouders een plezier te doen, maar hier buiten op de koer waren er zoveel meer interessante dingen te zien.

In die eerste dagen van de herfst hadden de eikenbomen op de speel-

plaats hun eerste eikels afgegooid. Op de geplaveide koer hadden de eikels geen enkel nut. Is "Parels voor de Zwijnen" hier het gepaste spreekwoord? De spelende kinderen kon je soms echt wel met zwijnen vergelijken, maar zelfs zij hadden weinig of geen belangstelling voor de afgeval- len vruchten.

Rondzwerfend op de koer gingen mijn gedachten toen al naar de **op komst zijnde "Behaag Natuurlijk" acties**. Niet alleen leraar Jos was ver vooruit op zijn tijd. Op de koer was wel niet veel plaats om een echte haag aan te planten, maar ik bedacht dat we ook de eikels een handje konden helpen in hun zoektocht naar een nieuw leven. Ik besloot enkele eikels verspreid over de koer enkele centimeter diep de grond in te moffelen en zodoende de streekeigen plantensoorten een nieuwe kans te geven. Ik had er nog enkele in mijn zak gestoken om ook thuis onze tuin van enkele eikenbomen te voorzien.

Gedurende de volgende dagen, weken en maanden deed ik regelmatig mijn ronde langs mijn aanplantingen om het resultaat op te volgen. Op de schoolkoer vonden twee nieuwe eiken het begin van een nieuw leven. Hier bleef het echter bij een pril kiemen, want bij de eerste onkruidbestrijding werd mijn aanplanting bruusk verwijderd. In onze tuin had ik echter meer controle over de nieuwe aanwinsten en met hart en ziel werden de nieuwe eiken succesvol beschermd.

Eén van de twee eiken heeft ondertussen toch de 40-jarige leeftijd bereikt en hij overspant trots de volledige tuin tussen de Baron van Ertbornstraat en het Swaeneleike bij de ondertussen nieuwe eigenaars.

Mijn carrière in het Latijn was ongeveer even kortstondig als het leven van de 2 eiken, die ik op de school-

koer had uitgezet. Spijtig genoeg zijn daarentegen de acties van leraar Jos tegen het fijnstof belangrijker geworden dan mijn kennis van het Latijn.

Gelukkig bestaat ook Behaag Natuurlijk nog...

Als je de infoavond in september gemist hebt, kan je nog altijd je bestel-

ling plaatsen om ook jouw tuin te beplanten met streekeigen planten.

Neem zeker een kijkje op de website van Behaag Natuurlijk:

www.natuurpunt.be/behag en bestel jouw haagpakket(ten) ten laatste vrijdag 28 oktober op de milieudienst van je gemeente.

Behaag...Natuurlijk 2011

Bestel nu streekeigen hagen, bomen en klimplanten tegen een voordelige prijs. Goed voor uw portemonnee, uw tuin en de natuur in het algemeen.

Tot en met 28 oktober 2011 kunt u uw steentje voor de natuur bijdragen door tegen sterk verlaagde prijzen streekeigen haagplanten te kopen. Met de opbrengst van deze actie van Natuurpunt worden waardevolle natuurgebieden in uw buurt aangekocht.

In ons aanbod besteden we speciaal aandacht aan streekeigen groen voor kleinere tuinen. De prijzen van de pakketten liggen door de massale samenaankoop lager dan de kleinhandelsprijs. Want reeds 27 gemeenten nemen deel aan deze actie. Het plantmateriaal is ook van zeer degelijke kwaliteit.

Haagpakketten:

Nog meer dan vorige jaren schenken we aandacht aan autochtoon plantmateriaal. Een plantensoort is inheems in Vlaanderen als Vlaanderen binnen het natuurlijke verspreidingsgebied van de soort ligt. Een individuele plant is autochtoon of oorspronkelijk inheems in een bepaalde streek in Vlaanderen, als deze een nakomeling is van planten die zich sinds hun spontane vestiging na de laatste ijstijd altijd natuurlijk hebben verjongd, of die kunstmatig vermeerderd werden met strikt lokaal materiaal. Een zomereik afkomstig uit de Balkan is dus niet autochtoon in Vlaanderen, maar de soort zomereik is hier wel inheems. Komt die zomereik uit een erkend herkomstgebied in Vlaanderen, dan is die soort wel autochtoon. De autochtone planten zijn *cursief* aangegeven.

U kunt kiezen tussen twaalf pakketten, naargelang de ruimte die u wilt beplanten. Het plantgoed is tussen 80 en 100 cm hoog. Enkel pakket 10, de taxus, is lager.

Pakket 1: Houtkant: *zomereik, es, winterlinde, zoete kers, vogelkers, lijsterbes*. 12 planten: 6 soorten, 2 planten per soort. Goed voor 20 meter. Prijs: 5 euro.

Pakket 2: Houtkant natte gronden: *zwarte els, grauwe wilg, schietwilg, boswilg, Gelderse roos en es*. 12 planten: 6 soorten, 2 planten per soort. Goed voor 20 meter. Prijs: 5 euro.

Pakket 3: Geschoren (doornloze) haag: *wilde liguster, veldesdoorn, olm (veldiep), rode kornoelje, haagbeuk en Gelderse roos*. 24 planten: 6 soorten, 4 planten per soort. Goed voor 8 meter. Prijs: 11 euro.

Pakket 4: Doornhaag: *sleedoorn, eenstijlige meidoorn, eglantier, handsroos*. 24 planten: 4 soorten, 6 planten per soort. Goed voor 8 meter. Prijs: 10 euro.

Pakket 5: Bloesem- en bessenhaag: *sleedoorn, eenstijlige meidoorn, Gelderse roos, rode kornoelje, sporkenhout en wilde kardinaalsmuts*. 24 planten: 6 soorten, 4 planten per soort. Goed voor 8 meter. Prijs: 10 euro.

Pakket 6: Veldesdoornhaag: *veldesdoorn*. 25 planten. Goed voor 6,25 meter. Prijs: 12 euro.

Pakket 7: Meidoornhaag: *eenstijlige meidoorn*. 25 planten. Goed voor 6,25 meter. Prijs: 12 euro.

Pakket 8: Sneukelbosje: *eglantier, gele kornoelje, vlier, hazelaar*. 8 planten: 4 soorten, 2 planten per soort. Prijs: 5 euro.

Pakket 9: Vogelbosje: *sleedoorn, eenstijlige meidoorn, Gelderse roos, rode kornoelje en sporkenhout*. 5 planten: 5 soorten, 1 plant per soort. Prijs: 3 euro. **Heel geschikt voor kleinere tuinen en uitstekend voor mussen.**

Pakket 10: Taxushaag: *taxus*. 10 planten. Goed voor 2,5 meter. Prijs: 15 euro.

Pakket 11: Haagbeukenhaag: *haagbeuk*. 25 planten. Goed voor 6,25 meter. Prijs: 15 euro.

Pakket 12: Beukenhaag: *beuk*. 25 planten, goed voor 6,25 m. Prijs: 18 euro

Knotwilg: Dit is een tak afgehakt van een andere knotwilg, ongeveer 2,5 meter lang en 4 tot 6

cm doorsnede. Indien deze poot ongeveer 60 cm diep wordt geplant, zal ze uitgroeien tot een volwaardige knotwilg. Prijs: 3 euro.

Bomen:

De aangeboden bomen hebben een stamomtrek van 10 à 12 cm op 1 meter hoogte. Ze worden geleverd met blote wortel. Er wordt een steunpaal meegeleverd.

Knoteik: Maar weinig mensen zijn vertrouwd met deze merkwaardige knotboom. Ooit was hij alom bekend en bemind, tegenwoordig verwaarloosd en vergeten. Jammer, want de knoteik heeft een opmerkelijk verleden, hij verdient een toekomst. Het knotten of regelmatig kappen van alle takken op een bepaalde hoogte leverde vroeger allerlei brand- en geriefhout op. De meeste knobomen stonden op goed bereikbare plaatsen aan de randen van de dorpen, langs veldwegen en in de houtkanten die de akkertjes afschermden tegen ongewenste bezoekers. Maar de rol van de knoteik is in deze moderne tijd uitgespeeld. Voor het snoeihout is weinig of geen belangstelling meer. Bovendien verdwenen nogal wat bomen bij ruilverkavelingen, schaalvergroting van de landbouw, de uitbreiding van woonkernen en industrie, ... Prijs: 36 euro

Kweepeer: is een plant uit de rozenfamilie. De soort komt oorspronkelijk uit het gebied rondom de Kaspische Zee en is een algemeen bekende vrucht in veel landen, vooral in de zuidelijke landen van Europa en in Japan. In Nederland wordt deze vrucht weer vaker aangeboden op markten en in groentespecialzaken. Vroeger stond bij veel boerderijen een kweepeer. De boom kan 4-6 meter hoog worden. De kweepeer bloeit in vergelijking met de appel en peer laat, namelijk van mei tot in juni. De kweepeer is nauw verwant aan de appel, de peer en de lijsterbes. Prijs: 35 euro

Klimplanten: groeien en bloeien tegen muren, schuttingen en hekwerken en zijn ideaal om dit soort constructies te verfraaien en te verlevendigen. **Bosrank:** 3,50 euro/stuk, **Wilde kamperfoelie:** 3 euro/stuk, **Hop:** 3 euro/stuk

Bestellen: kan tot 28 oktober op de milieudienst van je gemeentehuis.

Afhalen: zaterdag 26 november (enkel in Schelle vrijdag 25 november)

Meer info: Behaag Natuurlijk is een initiatief van Natuurpunt. Op www.natuurpunt.be/behag vindt u meer info en tips over de aangeboden planten en bomen. U kunt er ook een brochure downloaden.

Amfibiepoelen in de Reukens

Luk Smets

In ons januarinummer konden we gewag maken van twee bouwdoosjes: het Reukenspad en de aanleg van amfibieënpoelen. In vorig nummer meldden we de aanleg van het Reukenspad. We zijn blij nu ook te kunnen vertellen dat er een nieuwe gracht en twee poelen gegraven zijn.

De Reukens worden beheerd door het Agentschap Natuur en Bos (ANB). Een drietal jaar geleden stelde Natuurpunt Aartselaar enkele adviezen op, waaronder de aanleg van deze poelen. Als voorbereiding hiervoor deden onze vrijwilligers een jaar lang grondwaterpeilingen.

Nu is ANB overgegaan tot de effectieve aanleg. De rechte perceelsgrensbeken werden gedeeltelijk gedempt. Een nieuwe meanderende beek werd gegraven. Deze passeert een nieuw gegraven poel en voedt deze. Via een overloopsysteem (kleine afdamming) kan het water bij te hoge stand iets verder terug in de beek vloeien. Deze vloeit kronkelend verder naar de Wullebeek. Halverwege is de beek nog eens tot een tweede poeltje verbreed, zodat er een plas-draszone ontstaat.

De noordelijke helling van de grote poel, die dus op het zuiden gericht is, is zachthellend aangelegd, de zuidelijke helling wat steiler. Mogelijk zal er niet jaarrond water in de poel staan. Maar eigenlijk is dat net het onderscheid tussen een poel en een vijver: een poel staat periodiek droog.

Ook krijgt het wandelpad stilaan vorm. Waar het de nieuwe beek kruist, is deze laatste ingepijpt. Het pad ligt wat hoger dan de omgeving, zodat zelfs in regenachtige periodes droogvoets kan gewandeld worden. Wel moeten we er op wijzen dat het wandelpad momenteel nog niet officieel toegankelijk is. Dus nog een beetje geduld.

Nieuw gegraven poel – foto: Luk Smets

Cursus bomen en planten in winterkleed

Vorig jaar organiseerde Natuurpunt Rupelstreek, kern Boom/Rumst een inleidende plantencursus met als thema: voorjaarsbloeiers. Dit jaar gaan we een stapje verder in de verkenning van de plantenwereld. Deze cursus **bomen en struiken in winterkleed** is gericht op het herkennen van bomen en struiken aan de hand van de schors. Alle kenmerken die nodig zijn bij het determineren van bomen en struiken worden tijdens de theoretische lessen zeer grondig toegelicht. Ook wordt ruim aandacht besteed aan 'weetjes en verhalen' rond bomen. Hoe stond vroeger en hoe staat vandaag de dag de mens tegenover bomen en struiken?

Tijdens de praktijklessen wordt de theoretisch verworven kennis gebruikt om in het veld bomen en struiken te leren herkennen. Alle inheemse soorten komen aan bod, alsook veel voorkomende exoten. Onze lesgever is opnieuw Hans Vermeulen van Natuurpunt Educatie vzw.

Praktisch:

Er worden twee theorielessen voorzien, op dinsdag 22 en dinsdag 29 november, telkens van 19u30 tot 22u30. De beide theoriemomenten gaan door in het chalet van Wandelclub de Kleitrappers, Korte Veerstraat 2 (naast poort containerpark), in Terhagen

De praktijklessen gaan door op:

- Zaterdag 3 december, van 14u tot 17u in het natuurgebied Oude Nete-arm, afspraak hoek Kerkstraat-Schoolstraat, achteraan kerk Rumst
- Zaterdag 17 december, van 14u tot 17u in het Bos N in Boom, afspraak parking Van Lerijslaan, recht tegenover de Gevaertlaan, Boom

Inschrijven door een storting van 28 euro (leden Natuurpunt) of 36 euro (niet-leden Natuurpunt) op rekening 001-3845875-95 van Natuurpunt Rupelstreek, kern Boom-Rumst. Vermeld op je overschrijving: cursus bomen en je telefoonnummer. De cursus richt zich naar een ruim publiek zonder voorkennis.

Meer info: Fried Happaerts: 03/888.81.15 of friedh@telenet.be

10 jaar natuurpunt

En dat vieren we!

Op zaterdag 10 december 2011 in Gent

Op 8 december 2001 hielden we Natuurpunt boven de doopvont, de fusievereniging van de Wielewaal en Natuurreservaten. Tien jaar later mogen we gerust zeggen dat de nieuwe vereniging een succesverhaal schreef. Dat willen we vieren tijdens ons jubileumfeest, met een terugblik, een bedanking van iedereen die een bijdrage leverde en een blik naar de toekomst.

Feest mee!

- 17 u: **Welkomsthapje**
- 18 u: Wervelende show met de hoogtopunten uit 10 jaar Natuurpunt en de uitdagingen voor de komende jaren. Ster van dienst is **Saartje Vandendriessche** onder begeleiding van **"Die Verdampte Spielerei"**, het zotste wandelorkest van Vlaanderen.
- 19u30: Receptie geleid door smaakmaker en biotuiner **Geert Groffen**
- 21u30: Volg ons op het swingende ritme van **'The Rhythm Junks'**
- 23u00: **Natuur.fuif**

Feestadres: Universitaire Forum (UFO), Sint-Pietersnieuwstraat 33, Gent
IEDEREEN WELKOM! DEELNAME IS GRATIS.

Graag inschrijven via www.natuurpunt.be/inschrijving
 of bij Vera Baetens 015-29 72 17

Paddenstoelen in het Niels Broek

Populiermelkzwam - *Lactarius controversus*

Judith De Keyser - AMK Antwerpen

Bij een wandeling in het nieuw door Natuurpunt aangekochte gedeelte van het Niels Broek, stootte ik op een mooie groep grote, witte melkzwammen met wijnkleurige vlekken. Een paar dagen later kwam ik ze zowat overal tegen, in grote groepen, en meestal groeiend langs of zelfs op paden. Het ging hier om de Populiermelkzwam (*Lactarius controversus*), waarvan de hoed tot 15 à 20 cm diameter kan worden. Het is een forse, dikvezige paddenstoel, jong gewelfd, maar later vlakker met ingezonken centrum en lang met ingerolde rand. Meestal kleeft er heel wat aarde en takjes aan de hoed, die bij vochtig weer kleverig is. De steel is stevig en in verhouding met de hoed kort. Bij twijfel kan men nog altijd de witte melk proeven. Deze is behoor-

lijk scherp. De plaatjes zijn wit maar worden later rozig door de kleur van de crème- of roze sporen. Melkzwammen behoren, samen met de Russula's, tot de groep van de Russulales. Deze groep is gemakkelijk te herkennen doordat de cellen in de steel rond zijn en niet langwerpig, zodat deze knapt als een stuk krijt en niet vezelig scheurt zoals bij andere paddenstoelen. Het onderscheid tussen Russula en *Lactarius* is natuurlijk de melk die de Melkzwammen afgeven wanneer men de plaatjes kwetst. Russula's kunnen ook felle kleuren vertonen, zoals geel, rood, groen of paars, waar de Melkzwammen het eerder houden

Populiermelkzwam foto: Judith De Keyser

op witte, bruine, beige en oranje- of roodbruine tinten. Het zijn beide mycorrhizavormers en dus gebonden aan en levend op de wortels van bepaalde planten. In het geval van de Populiermelkzwam is dit dus Populier, maar ook Abeel en Kruiwilg.

Te koop : Natuur.kalender 2012 en wenskaarten

Het hebbedingetje van de natuurliefhebbers is weer in aantocht, onze natuur.kalender! In 2012 trakteren we je op dertien verrassende natuurbeelden van de beste fotografen van Vilda Photo. De kalender heeft 13 recto-verso bladen (cover en 12 maanden). Op de rectozijde wordt telkens een foto afgedrukt, de verso zijde bestaat uit de kalendergegevens. De bladen zijn aan elkaar gehecht met een wire-o-systeem, er is één bevestigingsgaatje voorzien. Het gesloten formaat is 33,5 cm x 23 cm, het open formaat is 33,5 cm x 46 cm. Verkoopprijs 9 euro.

Ook zijn nog wenskaarten te verkrijgen. Er zijn twee aparte sets met vijf verschillende foto's en ze worden per vijf met een omslag aangeboden. Zij bevatten geen jaartal, dus kan je ze een jaar later ook nog verzenden. De wenskaarten zijn geplooide kaartjes, op de voorzijde een kalenderfoto, op de achterzijde summier informatie over de foto en de vereniging. Het gesloten formaat is een A6, met bijpassende omslag. De verkoopprijs is 5 euro per set.

Te bestellen bij:

- Natuurpunt Aartselaar: door storting op rekening 979-9767548-41. Gratis levering, voor zover je woonachtig bent in onze gemeente
- Natuurpunt Rupelstreek: door storting op rekening rekening 001-3598649-25. Gratis levering, voor zover je woonachtig bent in de Rupelstreek.

Ga even naar www.natuuraartselaar.be om de foto's in kleur te bewonderen.

Natuurkalender 'Rupelstreek

Natuur.huis De Paardenstal

In oktober, november en december is de Paardenstal enkel tijdens de eerste zondag van de maand open, telkens van 13u tot 17u. Vanuit de Paardenstal kan je op ontdekking gaan naar Walenhoek. En je kan er ook een tentoonstelling bekijken over de geschiedenis van de kleiontginning.

De Paardenstal ligt aan de Boomsestraat 221 Niel-Hellegat

Info: Frank Van der Velde 03/888.39.44 of frank_v_d_velde@hotmail.com

Zaterdag 15 oktober: Nacht van de Duisternis in de Oude Nete-arm

Vele kleine zoogdiertjes zijn in hoofdzaak 's nachts actief. Voor hun is de duisternis essentieel om te kunnen overleven.

In samenwerking met de gemeente Rumst en Visclub Hoop op Beet organiseert Natuurpunt een info-avond in het chalet van de visclub en het natuurgebied Oude Nete-arm. Eerst wordt er een korte voorstelling gegeven over de verschillende soorten zoogdiertjes die we in bossen, velden en zelfs tuinen kunnen terug vinden. Nadien gaan we op stap in het natuurgebied Oude Nete-arm, waar we een aantal van deze kleine beestjes in levende lijve kunnen ontmoeten.

Afspraak: 18u30 Chalet Visclub Hoop op Beet, bereikbaar via de Markt, Rumst

Meebrengen: goede wandelschoenen, warme kledij, een fluo-vestje en eventueel een pillampje.

Info en inschrijven: Milieudienst Rumst: 03/880.00.70 of milieu@rumst.be

Woensdag 19 oktober: Jongens en meisjes gaan samen met hun ouders en/of grootouders op zoek naar kleine zoogdiertjes in Maaienhoek

Vandaag gaan we op zoek naar kleine zoogdiertjes in het natuurgebied Maaienhoek, vlakbij de Schelde in Schelle. Enkele dagen vooraf hebben we een 20-tal life-traps uitgezet. In deze life-traps vangen we kleine zoogdiertjes, die we na het bekijken opnieuw vrijlaten.

Afspraak: 13u45 parking Laarhof (einde Kapelstraat) Schelle

Meebrengen: goede wandelschoenen

Deelnameprijs: Natuurpuntleden gratis – niet-leden 1 euro.

Meld vooraf je deelname: Erik 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Zondag 23 oktober: Dag van de Trage Weg in Boom

Het is ondertussen al 8 jaar geleden dat in de Kleine Steylen in Boom een Trage weg in ere werd hersteld. Toen al een mooi staaltje van samenwerking tussen de gemeente Boom, Natuurpunt en de plaatselijke wandelclub. Vandaag kan je mee op ontdekking gaan langs dit mooi en landelijk stukje Boom. Tijdens de wandeling houden we ook een stop bij het kleinschalig landbouwbedrijf van Serge en Dorien aan de Dirkputstraat, waar we de deelnemers vergasten op een drankje uit het Natuurpunthuis. In het landschap van de Kleine Steylen heeft Natuurpunt enkele natuurprojecten opgestart, onder meer door het plaatsen van nestkasten voor steenuil, kerkuil en torenvalk.

Afspraak: 14u parking Van Lerijslaan thv Gevaertlaan Boom

Meebrengen: goede wandelschoenen

Info en inschrijven: Heidi Nuyts (milieudienst Boom) 03/880.18.56 of heidi.nuyts@boom.be

Zaterdag 19 november: Dag van de Natuur-knotwilgen knotten Niels Broek

Traditiegetrouw trekken we voor de Dag van de Natuur en de eerste winterse knotactie naar het Niels Broek. Natuurpunt heeft daar ruim 15 jaar geleden in een weiland langs de Wullebeek, na het akkoord van de eigenaar een 100-tal knotwilgen aangeplant.

Die knotbomen zijn ondertussen aan een nieuwe knotbeurt toe. Afhankelijk van het weer en het aantal vrijwilligers hopen we vandaag een 30-tal knotwilgen te knotten.

De mooie rechte takken of poten houden we apart voor onze haagplantcampagne Behaag natuurlijk. Het dunnere snoei-

hout blijft ter plaatse, daarmee bouwen we enkele houtmijten. En belangrijk: het dikkere snoeihout mag meegenomen worden voor de houtkachel. Tijdens de middagpauze worden de vrijwilligers vergast op een bord soep en boterhammen.

Afspraak: 9u tot 14u het weiland is bereikbaar via de Broeklei in Niel thv de Korte Ameldijk.

Info: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Zaterdag 26 november: Behaag...Natuurlijk!

Met het samenstellen en de bedeling van de plantpakketten en knotwilgpoten sluiten we de haagplantcampagne Behaag... Natuurlijk 2011 af. Heb je enkele uurtjes vrij om een handje toe te steken bij het samenstellen van de plantpakketten?

Dan ben je meer dan welkom op één van volgende locaties:

Boom: gemeentemagazijn, Dijleweg -10u - 12u; info: 03/880.18.55

Hemiksem: gemeentemagazijn, Gilliotlaan :10u - 12u; info: 03/887.86.99

Niel: gemeentemagazijn, Volkenbondstraat: 9u - 12u; info: 03/888.30.74

Rumst: gemeentemagazijn, Korte Veerstraat: 10u - 12u; info: 03/880.00.69

Schelle: garages politie Leopoldstraat: 15u - 16u30; info: 03/887.13.72

Let op: in Schelle worden de pakketten samengesteld op vrijdag 25 november tussen 13u en 15u, bedeling plantgoed tussen 15u en 16u30

Woensdag 7 december: Jongens en meisjes pluizen samen met hun "groot"ouders braakballen in de Paardenstal

Meer info op de kinderpagina's in dit Rupel.blad.

Afspraak: 13u45 bezoekerscentrum de Paardenstal, Boomsestraat 221, Niel-Hellegat

Einde: omstreeks 15u30

Deelnameprijs: Natuurpuntleden gratis – niet-leden 1 euro.

Meld vooraf je deelname even aan Erik: 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

Zondag 11 december: Boottocht op Rupel, Dijle en Schelde

Boottochten op onze grote rivieren zijn in, genieten van de natuurpracht van op het water is weer eens wat anders. Met de Jan Plezier 4 varen we van de veersteiger in Schelle op de Rupel richting de Drie Rivieren in Rumst. En dan even verder op de Dijle tot aan het pittoreske Zennegat. Dan keren we terug om via de Dijle en Rupel naar de machtige Schelde te varen. Stroomopwaarts tot aan de Durmemonding, voorbij de mooie kade in Temse. Deze boottocht maakt deel uit van de cursus: Vogels kijken het ganse jaar door. Op de boot zijn er nog een 20-tal plaatsen vrij voor andere natuurliefhebbers.

Wacht dus zeker niet te lang om in te schrijven.

Afspraak: 9u50 (stipt) veersteiger Schelle, einde Tolhuisstraat Schelle

Inschrijven kan door een storting van 13 euro (volw.) of 9 euro (-16 jarigen) op rekening 001-3598649-25 van Natuurpunt Rupelstreek 2845 Niel, met vermelding: Boottocht, het aantal personen, je telefoonnummer en eventueel emailadres.

Terug in Schelle: omstreeks 15u

Meebrengen: winddichte en warme kledij, verrekijker, telescoop, fototoestel, picknick.

Drank is te koop op de boot !

Zondag 8 januari: Een dagje Eikevliet

Voor onze eerste daguitstap van 2012 nemen we de veerboot in Schelle en wandelen naar het pittoreske dorpje Eikevliet. Een dorpje dat ons niet onbekend is, in de toren van de kerk staat immers één van onze "bewoonde" kerkuilnestkasten en in de zolder woont tijdens de lente en zomer een kolonie grootoorvleermuizen.

Torens en zolders beklimmen doen we vandaag niet, wel maken we tijdens de voormiddag, samen met Luc De Wachter Streekgids Klein-Brabant/Scheldeland, een wandeling door het dorp en brengen we een bezoek aan de mooi gerestoreerde Sint-Lambertuskerk.

De nabijheid van de Vliet, een zijriviertje van de Rupel, zorgde eertijds voor een drukke economische bedrijvigheid in Eikevliet. De Slijkhoek fungeerde als kade voor talrijke brouwerijen, zeep- en zoutziederijen. In de 18^e eeuw was er zelfs een glasblazerij gevestigd. In die periode was de Vliet bevaarbaar tot Puurs en Eikevliet was toen het eerste haventje. Het

Rupel thv Terhagen foto: Erik

dorpje is figuurlijk nauwelijks een zakdoek groot, maar door al die bedrijvigheid waren er op een bepaald moment wel 40 cafeetjes in Eikevliet.

Na de Tweede Wereldoorlog verdwenen al deze activiteiten en na de overstroming van Ruisbroek in 1976 werd de Vliet afgedamd en deels gekanaliseerd.

En van die 40 cafeetjes blijft er nog slecht één over: de Balans. Daar zijn we tijdens de middag welkom voor een typisch streekgerecht: een bord schep met brood.

Na de middag gaan we op stap door het Moer. Het Moer, ruim 184 ha groot, was oorspronkelijk een overstromingsgebied van de Vliet, momenteel is het laaggelegen bosgebied dat doorsneden wordt door tientallen dreven. Populieren- en eikendreven wisselen er elkaar af. Tot laat in de 18de eeuw werd er turf gewonnen.

Afspraak: 9u50 parking Tolhuis Schelle, einde Tolhuisstraat.

Inschrijven door een storting van 13 euro op rekening 001-3598649-25 van Natuurpunt Rupelstreek, met vermelding: Bezoek Eikevliet, het aantal personen, je telefoonnummer en eventueel emailadres.

In het inschrijvingsgeld zijn de onkosten voor de gids en een maaltijd (schep met brood - 1 consumptie) inbegrepen

Meebrengen: goede wandelschoenen zijn een aanrader!

Info en inschrijven: Erik De Keersmaecker 03/887.13.72 of erik.dk@skynet.be

De Vliet thv de Slijkhoeek in Eikevliet foto: Erik

Zaterdag 28 januari: ledenavond Natuurpunt Rupelstreek

Noteer deze datum reeds in je agenda.

Recupereer uw lidgeld !

De eindejaarsperiode is traditioneel ook de periode van vernieuwing van lidgelden. Veel mensen stellen zich hierbij de vraag of ze niet moeten bezuinigen. Zouden ze het lidgeld nog wel betalen ? Onze actieve werking bewijst dat uw lidgeld geen verloren uitgave is. Maar weet u dat u gemakkelijk uw lidgeld kan recupereren ? Vertoon van uw lidkaart geeft u immers recht op korting in verschillende winkels:

- **Natuur.winkel Mechelen**, Stationstraat 40: boeken en optiek 10% ledenkorting
- **Natuur.winkel Ekeren** (lokaal verkooppunt) Steenstraat 25, 2180 Ekeren: beperkt gamma Natuurpunt Winkel, optiek enkel op afspraak, 10 % ledenkorting
- **Sights of Nature**, Pieter de Conincklaan 108 in 8200 St-Andries Brugge, 050-31 50 01, son@deputter.com. Fungeert als Natuurpunt-optiekshop, waar leden terecht kunnen voor deskundig advies bij aankopen van verrekijkers, telescopen en statieven. Op vertoon van uw lidkaart krijgt u 10% korting!
- **Schoenen Torfs**: Antwerpsesteenweg 7, 2630 Aartselaar. Als lid van Natuurpunt krijgt u 10% onmiddellijke korting bij de aankoop van nieuwe schoenen van Torfs! De voorwaarde is dat u een paar oude schoenen meebrengt. Uw oude schoenen gaan dus niet op de afvalberg, maar krijgen een herstelbeurt en een nieuw leven. De totale opbrengst van de actie schenkt de winkel aan Natuurpunt voor de aankoop en het beheer van natuurgebieden in uw buurt!
- **AS-Adventure**, Boomsesteenweg 666, Wilrijk: buitensport- en kampeerbenodigdheden: 5 % korting. Vraag aan de kassa uw Natuurpuntkaart te koppelen aan uw klantenkaart "Explore More". Dan wordt voortaan bij elke aankoop uw Natuurpunt-korting automatisch verrekend, zelfs als u uw lidkaart niet op zak hebt.
- **Tony Mertens**, Boomsesteenweg 627, Wilrijk: 5 % korting bij de aankoop van Naturam-verf.
- **Kameleon**, Vrasenestraat 24, 9120 Beveren: Wandelschoenen en kledij zoals North Face, Wolfskin, ...: 10 % korting
- **Optiek Van Grootven**, Kapellestraat 20, Aartselaar: verrekijkers, telescopen: 10 % korting (5 % op dure merken Swarovski, Zeiss, Leica)

Vergeet dus zeker uw lidkaart niet als u gaat winkelen. Waarschijnlijk zijn veel meer handelszaken bereid tot het geven van kortingen. Leg uw lidkaart voor en vraag het hen. Laat het ons weten. Het zal ook andere leden interesseren.

Natuurkalender Aartselaar

Zaterdag 8 oktober: Week van het Bos: Familiefilm in het Solhofpark-Baas in eigen bos

Een organisatie van Natuurpunt Aartselaar, Gezinsbond Aartselaar en vzw ProCC Aartselaar. In de Week van het Bos kun je in het gemeentelijk park Solhof in een verduisterde tent komen genieten van de film 'Baas in eigen bos'. In deze bosrijke omgeving leef je je helemaal in in deze grappige en spannende film. En hopelijk kom je daarna geen echte grizzlybeer tegen,...

Na de film kun je nog genieten van iets lekkers en een paar leuke bosactiviteiten.

In 'Baas in Eigen Bos' wordt het rimpelloze leventje van Boog, een tamme grizzlybeer, onderstevoren gehaald als hij kennismaat met Elliot, een broodmager hert met één hoorn. In het rustige stadje Timberline leidt Boog een idyllisch bestaan. Overdag is hij de ster van een natuurshow en 's avonds vindt hij geborgenheid in de garage van parkwachter Beth die hem grootgebracht heeft. Als de paranoïde jager Shaw de stad binnenrijdt met Elliot op z'n motorkap gebonden, aarzelt Boog om tussenbeide te komen. Maar tegen beter weten in bevrijdt hij Elliot. De situatie loopt uit de hand en het tweetal wordt ergens diep in het woud gedumpt, net voor het begin van het jachtseizoen, ... ! Met stemmen van Sven De Ridder, Stany Crets, Peter Van Den Begin, Warre Borghmans, Saartje Van den Driessche, e.a.

Praktisch: Gemeentelijk Park Solhof, Aartselaar. De film start om 15.30 u en is een echte gezinsfilm (vanaf 4 jaar). Einde film omstreeks 17 u. Max: 60 personen, dus snel inschrijven!

Prijs: 4 euro p/p / gezinsprijs 12 euro (2 volw. en max 3 kinderen)

Reservatie verplicht! CC 't Aambeeld, della Faillelaan 34 Aartselaar - 03/877 28 75 - cultuur@aartselaar.be

Zondag 9 oktober: Week van het Bos: Natuurwandeling in het Cleydaelhof- Thema: Bossen zonder grenzen

Alle bossen verdienen onze aandacht. Niet alleen de bossen van derdewereldlanden, maar ook de bossen van bij ons.

Het is echter maar door eerst voor onze eigen deur te vegen en het goede voorbeeld te geven dat we geloofwaardig kunnen overkomen bij diegenen die we soms op de vingers tikken.

Bossen in het algemeen zijn hier een goed voorbeeld van. Hun invloed spreidt zich uit over een gebied dat vele malen groter is dan hun grenzen. Hun werking bestaat er o.a. in om door fotosynthese koolstof en water om te zetten in suikers en zuurstof. Verder bevorderen bossen de biodiversiteit in de natuur door hun veelzijdigheid en door hun aantal. Alleen al deze 2 redenen maken dat we een grenzeloos vertrouwen zouden moeten hebben in hun positieve werking en in hun hulp bij het instandhouden en bevorderen van het leven op aarde. Een handje helpen door duurzaam bosbeheer toe te passen en kennis te vergaren van hun eigenschappen zijn de eerste stappen die we moeten zetten om het tij te doen keren bij ons en bossen hun vroegere glorie terug te geven.

Praktisch: Wil je er meer over weten, kom dan op zondag 9 oktober om 10 u naar de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael). De wandeling is ca 3 km en duurt ongeveer 2 uur. Stevig schoeisel of laarzen aan te raden. Niet geschikt voor rolstoelen en kinderwagens. Gidsen zijn Johan Herreman en Ronny Verelst. **Info:** Johan Herreman, 03/887 27 98

Zondag 13 november: "Adopteer een berm": Zinkvalstraat en Cleydaellaan

In het nieuwe werkingsseizoen dat gestart is in september, is het nu de tweede keer dat we de wegbermen in de Zinkvalstraat en de Cleydaellaan van zwerfvuil reinigen. De gemeente ondersteunt dit initiatief met een flinke financiële stimulans voor de bereidwillige verenigingen. In januari hebben we ons werkingsgebied vergroot van de Zinkvalstraat tot de Cleydaellaan ter hoogte van het kasteelpark. De Zinkval is immers autovrij gemaakt en daardoor minder slui- en zwerfafvalgevoelig. De Cleydaellaan kan een periodieke opruimactie spijtig genoeg gebruiken. Kom ook deze keer een handje toesteken! Je houdt immers mee je gemeente schoon en steunt je vereniging! Wij zorgen voor vuilzakken.

Afspraak: om 10 u in de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael). We werken tot 11.30 uur. Stevig schoeisel of laarzen aan te raden.

Info bij Ronny Verelst, 0475/58.55.70 - ronnyverelst@telenet.be

Zaterdag 26 november: Behaag Natuurlijk 2011

Samenstellen en bedelen van plantpakketten

Met het samenstellen en de bedeling van de plantpakketten en knotwilgpoten sluiten we de haagplantcampagne Behaag... Natuurlijk 2011 af.

Heb je enkele uurtjes vrij om een handje toe te steken bij het samenstellen van de plantpakketten? Dan ben je meer dan welkom van 9 tot 11 u in het Gemeentemagazijn, L.Gilliotlaan 6 Aartselaar

Of wil je de plantpakketten helpen bedelen aan de klanten? Traditiegetrouw stellen we een kleine verkoopsstand op en bieden we de klanten een gratis drankje aan. Dus hulp is zeker welkom! Kom dan van 12 tot 14 u naar dezelfde afspraakplaats.

Meld je aanwezigheid vooraf aan Luk en Ria Smets-Thys, 03/289 73 66

Woensdag 30 november: Kinderen en (groot)ouders helpen de tuinvogels!

De winter komt eraan, tijd om onze tuinvogels een beetje te verwennen.

Vandaag geven we je enkele tips om van je tuin een eerste klas restaurant voor onze tuinvogels te maken. Dan kan je er zelf ook van genieten om ze te bekijken. En we gaan natuurlijk ook zelf aan de slag: we maken een pindaketting, een voedervetbol, ...

Praktisch: Voor deze activiteit moet je wel inschrijven. 20 kinderen vanaf 5 jaar, vergezeld door een (groot)ouder kunnen deelnemen.

Deelnameprijs: 2 euro per kind voor leden van Natuurpunt en Gezinsbond, 1 euro per volwassene. Niet-leden betalen 3 (kind) en 2 euro (volwassene).

Ter plaatse te betalen (een knabbeltje voor jezelf is hierbij inbegrepen).

Afspraak om 14 u in het Par. Centrum 't Wolffaertshof, B. Van Ertbornstraat 7 te Aartselaar. Einde om 16 u.

Meer info en inschrijven: Ria Thys 03/289 73 66 of email: ria.thys@telenet.be

Staartmees - foto: Jonny Verheyden

Zondag 4 december: Winterwandeling in de Hobokense Polder

Een uitstapje niet ver uit de buurt. Wie aan Hoboken denkt, heeft niet direct een natuurbeeld voor ogen. Nochtans in Hoboken het groenste district van Antwerpen. Dat is vooral te danken aan de Hobokense Polder, met 170 ha het grootste natuurgebied van de stad. Sneeuw zal er wel nog niet liggen, maar het landschap is winters. Misschien zijn er reeds overwinterende eenden op het Broekskot. Bomen hebben hun bladeren verloren, maar aan silhouet, schors en knoppen blijven ze herkenbaar.

Afspraak: Parking Cultureel Centrum te Aartselaar om 9.30 u. Kostelend samenrijden per auto. Terug 12.30 u.

Meebrengen: laarzen, warme lach om de koude te verdrijven.

Info en gids: Luk Smets, 03/289 73 66 -

luk.smets@telenet.be

Winter in de Hobokense Polder

Zaterdag 10 december: 10 jaar Natuurpunt. Dat moet gevierd worden!

Natuurpunt wordt 10 jaar. Samen met jullie maken we er een uniek en onvergetelijk feest van! Omcirkel 10 december 2011 in je agenda, want die dag mag jij niet ontbreken. Verwacht alvast een mooie mix van muziek, show en uitzonderlijke anekdotes uit de oude (en minder oude) doos. Meer info vind je elders in dit Rupel.blad.

CONTACT

Rupelstreek

Aartselaar

Contactpersonen

Erik De Keersmaecker (voorzitter): 03/887.13.72
Carine Wils (secretaris): 03/888.30.74
Guy Buyst (penningmeester): 03/888.62.62
Ludwig Laureyssens: 015/31.99.07
Francis Mertens: 03/887.15.24
Mil Spruyt: 03/844.47.61
Ilse Wachters: 03/887.51.69
Luc Verhaegen: 03/877.43.14

Kern Boom-Rumst

Ludwig Laureyssens (penningmeester): 015/31.99.07
Marleen Senecaut (secretaris): 03/889.70.67
Sven Lambrecht, Lieve De Clerck, Fons Van den heuvel,
Annie De Wachter, Herman De Herdt, Julien Moens, Rita
Claes, Sofie Versweyveld, Wim Van Rymentant, Dirk Struyf,
Wim Van Nunen, Vera Grieten, Marc Zegels, Heidi Nuyts,
Fried Happaerts

Milieuraden

Boom: Marleen Senecaut, Nico Wysmantel, Dirk Struyf
Hemiksem: Peter Hofman
Niel: Carine Wils, Ward Hoefman
Rumst: Rita Claes, Diane Masson, Louis Bertels, Christel
Sweeck, Winfried Vangramberen
Schelle: Ilse Wachters, Stefan Van Roeyen

Website : www.natuurpunt.be/rupelstreek

Email : erik.dk@skynet.be

Bezoekerscentrum 'De Paardenstal'

Boomsestraat 221 - 2845 Niel

In de periode oktober 2011/april 2012 is de Paardenstal enkel open tijdens de eerste zondag van de maand, telkens van 13u tot 17u

Contactpersonen

Johan Herreman (voorzitter en geleide wandelingen):
03/887 27 98 – herreman.johan@skynet.be
Hilde Janssens (secretaris):
03/887 36 45 - hiljans@hotmail.com
Luk Smets (penningmeester, ledenadministratie en
communicatie): 03/289 73 66 - luk.smets@telenet.be
Ivan Bogaerts: 03/88716 46 (beheer)
Johan Peymen: 03/877 61 50 (beleid)
Ria Thys: 03/289 73 66 (educatie: cursussen en
uitstappen)
Ronny Verelst: 0475/58 55 70 (studie)
Gert Verschueren: 03/88710 28
(educatie: geleide wandelingen)

Milieuraad

Johan Peymen
Luk Smets
Ronny Verelst
Gert Verschueren

Gecoro

Afvaardiging sector Natuur: Johan Peymen
Plaatsvervanger: Luk Smets

Website Aartselaar

www.natuuraartselaar.be

Lay-out Rupel.blad: Fried Happaerts

Rupel.flits (Natuurpunt Rupelstreek) en Natuurflits (Natuurpunt Aartselaar)

Via onze elektronische Nieuwsbrief brengen we berichten, die via ons tijdschrift niet tijdig kunnen meegedeeld worden. Wil je deze elektronische nieuwsbrief ook ontvangen? Stuur dan een mail naar Luk Smets (luk.smets@telenet.be), met vermelding van naam en "ja, Rupel.flits" of "ja, Natuurflits Aartselaar"

Opvang gekwetste wilde vogels

Vogels vallen gemakkelijk als verkeersslachtoffers of ze vliegen tegen ramen aan. Wanneer u een gekwetste of zieke vogel wilt oppakken, gooit u er best vooraf een doek of jas over. Het donker kalmeert de vogel. Kleine vogels neemt u voorzichtig vast. Grotere vogels en vooral roofvogels steeds met handschoenen oppakken. Blijf steeds buiten het bereik van de snavel en pas ook op voor de klauwen van roofvogels. Licht gewonde of gekwetste vogels laat u het best tot rust komen op een donkere plaats (vb. In een kartonnen doos). Bij ernstige kwetsuren of ziekte neemt u contact met het vogelasiel in Malderen.

Vogelopvangcentrum Malderen, Boeckheide 51 - 1840 Malderen.

Tel: 052/33.64.10

Gefascineerd door Nete, Dijle, Zenne of Rupel? Verdiep met deze opleiding je kennis over rivieren en hun invloed op landschap, natuur en samenleving. Experts uit verschillende sectoren staan stil bij biodiversiteit en cultuurhistorie, bij verleden, heden en toekomst. Tijdens boeiende excursies leer je onze rivieren met nieuwe ogen bekijken.

OPLEIDING RIVIERKENNER

LEZINGEN

Woe 11/01, 19u30-22u Patio Gemeentehuis, Nijlen
Getijdenrivieren in het Rivierenland: Nete, Dijle, Zenne en Rupel

Woe 25/01, 19u30-22u Prov. Instituut voor Milieu-Educatie (PIME), Lier
Ontstaan en geologie van een riviersysteem, volksgeschiedenis en landschapsevolutie in het Rivierenland

Woe 8/02, 19u30-22u Congrescentrum De Pitte, De Schorre, Boom
Biodiversiteit van zoetwatergetijdenrivieren

Woe 29/02, 19u30-22u De Kapel, Klein-Willebroek
Geactualiseerd Sigmapijan: waterveiligheid en natuurinrichting hand in hand

Za 17/03, 9-12u KA Pitzemburg, Mechelen
Water en samenleving (met gegidste stadswandeling)

EXCURSIES

Za 3/03, 11u30-16u30
Boottocht door het Rivierenland

Za 31/03, 8u30-18u
Blik in de toekomst: bezoek aan het Lippenbroek (Hamme) en GOG Kruibeke-Bazel-Rupelmonde

Woe 14/04, 9-12u
Gegidste Netevalleiwandeling

Foto's:
Fototheek Toerisme Scheldeland - www.eye-flash.be,
Fons Van den Heuvel, Glenn Vermeersch, Kazamel

Inschrijven?

Vanaf 1 november 2011 via het inschrijvingsformulier op:

www.rlr.be/rivierkenner.php

Deelname €50. Max. 50 deelnemers.
Meer info en details op bovenstaande website.

Organisatie

i.s.m.

België – Belgique
P.B.
2620 Hemiksem 1
8/5071
Erkenningsnummer P005676

Natuurkalender Rupelstreek Natuurkalender Aartselaar

Za 8 oktober: Familiefilm: Baas in eigen bos
15.30u Gemeentelijk Park Solhof

Zo 9 oktober: Natuurwandeling in het Cleydaelhof-
10u Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael)

Za 15 oktober: Nacht v/d Duisternis Oude Nete-arm
18.30u Chalet Visclub Hoop op Beet, via de Markt, Rumst

Wo 19 oktober: Kleine zoogdiertjes in Maaienhoek
13.45u parking Laarhof (einde Kapelstraat) Schelle

Zo 23 oktober: Dag van de Trage Weg in Boom
14u parking Van Lerijslaan thv Gevaertlaan Boom

**Zo 13 november: "Adopteer een berm":
Zinkvalstraat en Cleydaellaan**
10u in de Zinkvalstraat (tegenover kasteel Cleydael)

Za 19 november: Knotwilgen knotten Niels Broek
9u tot 14u via de Broeklei in Niel thv de Korte Ameldijk

Zaterdag 26 november: Behaag...Natuurlijk!
Zie kalender voor info per gemeente

Wo 30 november: Kinderen helpen de tuinvogels!
14u in het Par. Centrum 't Wolffaertshof,
B. Van Ertbornstraat 7 te Aartselaar

Zo 4 december: Winterwandeling Hobokense Polder
9.30u Parking Cultureel Centrum te Aartselaar

Wo 7 december: Braakballen pluizen
13.45u Bezoekerscentrum de Paardenstal,
Boomsestraat 221, Niel-Hellegat

Za 10 december: 10 jaar Natuurpunt
17u. Universitair forum, St. Pieternieuwstraat 33, Gent

Zo 11 december: Boottocht op Rupel, Dijle en Schelde
9.50u (stipt) veersteiger Schelle, einde Tolhuisstraat Schelle

Zo 8 januari: Een dagje Eikevliet
9.50u parking Tolhuis Schelle, einde Tolhuisstraat

Za 28 januari: ledenavond Natuurpunt Rupelstreek
info Rupel.blad januari 2012

Lidmaatschap Natuurpunt

Om het hele jaar lid te zijn, stort u 24 euro op bankrekening 230-0044233-21 van Natuurpunt. Dan bent u lid tot eind 2012.

Leden van andere Natuurpuntafdelingen die het leden-tijdschrift Rupel.blad wensen te ontvangen, storten 7 euro/jaar op rekening 001-3598649-25 van Natuurpunt Rupelstreek

Giften kunnen gedaan worden op rekening 293-0212075-88 van Natuurpunt met vermelding 3796 Rupelstreek of 3718 Aartselaar. Deze zijn vanaf 40 euro fiscaal aftrekbaar

---

**Rupel.blad is het driemaandelijks
regionaal informatieblad van
Natuurpunt Rupelstreek en Natuurpunt Aartselaar
20° jaargang n° 4: oktober, november, december 2011**

Afgiftekantoor : 2620 Hemiksem 1
Verantwoordelijke uitgever : Erik De Keersmaecker
Peter Benoitplein 18
2627 Schelle